

GLASHYT

Udgivet af Glashistorisk Selskab Aalborg * 1976 ©

Nummer 65.

april 2016

30 årgang

Indhold.

- Side. 3-7 NØSTETANGEN OG AAS GLASHYTTER, NORGE 1763
Side. 8-15 Glasrejse til Prag og Nordbøhmen; 28. september - 5. oktober 2015
Side. 16-21 Poul Lyng fra Ringkøbing - Fascineret af FLASKER
Side. 22-25 Lidt information om Sct. Ansgar. Artikel af Poul Lyng
Side. 26-27 Glasbeholder med ukendt formål ?
Side. 28 GSAA*1976 nye mødested

GLASNYTs redaktion adresse:

Glashistorisk Selskab Aalborg*1976 ©

Postboks 543, 9100 Aalborg.

Ansvarlig redaktion:

Mail : **gsaa1976@gmail.com**

Poul Schjelder - TLF. 98 38 12 26

Erling Vadgaard - TLF. 86 41 91 94

Torben Kronow - TLF. 24 25 07 98

Besøg hjemmesiden: www.gsaa1976.dk

Layout & tryk: **Schjelder** / KONICA MINOLTA digital kopiprinter

.....

KONICA MINOLTA

Konica Minolta Business Solutions Denmark a/s
Gøteborgvej 1, 9200 Aalborg SV
Tlf. : 72 21 21 21 FAX : 72 21 27 02

Referat fra onsdag den 27 januar 2016 "KLUBAFTEN" på Vejgård Bibliotek
Med dagens emne, forevist på PowerPoint
udlevering af årsgaven 2015 (Et lille hæfte med tegninger af glas)

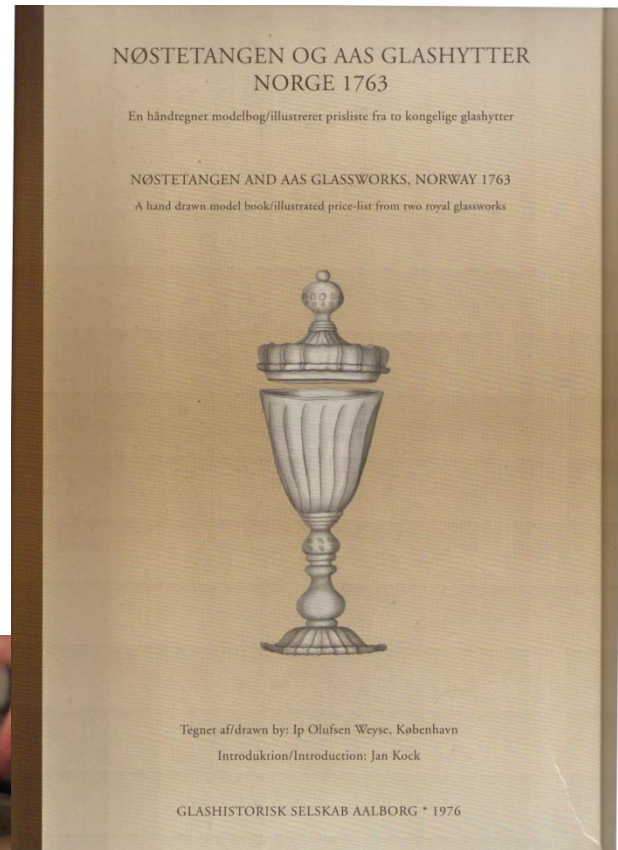
NØSTETANGEN OG AAS GLASHYTTER, NORGE 1763

Modelbog / illustreret prisliste, håndtegnet af Ip Olufsen Weyse, København. 1763

(6 eksemplarer kendes fra årene: 1763-1764-1769-1774)

"Danmarks ældste glaskatalog"

ISBN 978-87-993613-6-6

[Fig. 1]

Nøstetangenbogen så er den her endelig.

En fantastisk bog så lig originalen som det nu kan lade sig gøre med nyt papir.

Uden det fine smudsomslag, som at stå med den gamle bog i hånden, og andægtigt bladre, for at se om det nu kan være rigtigt.

En stor tak skal lyde til Jan Kock, for det fine arbejde med bogen, og søgning af penge fra diverse fonde.

Meget fint forord, og god indsigt i årsagen til at dette værk i sin tid blev til.

Vi takker for støtte fra:

Danmarks Nationalbanks Jubilæumsfond af 1968.

Hielmstjerne - Rosencronske Stiftelse.

Toyota Fonden.

Dronning Margrethes og Prins Henriks Fond.

Aage og Johanne Louis - Hansens Fond.

De penge der er givet dækker de faktiske udgifter som har været i forbindelse med trykning af dette fine bogværk.

Der er mødt 20 forventningsfulde medlemmer op for at få bogen udleveret.

Så efter visning af PowerPoint får alle deres bog.

Den bliver flittigt studeret, og derefter snakket om rundt ved bordene.

Flere medlemmer har glas med som studeres og diskuteres.

Deriblandt 3 fine Nøstetangen [*fig.1*] "Desert Chrystal" som er en flot afrunding af en god klubaften med udlevering af den særdeles flotte opgave.

Venlig hilsen Torben Kronow.

Referat fra Onsdag den 17. februar 2016

Torben Kronow Fortæller om sin glasrejse til Prag og Nordbøhmen den 28. september - 5. oktober 2015 arrangeret og guidet af Pavla Rossini

Tekst. Ulla Boas Christensen.

Foto. Torben Kronow

25 medlemmer var mødt op på Vejgaard Bibliotek for at høre om Torben Kronows fantastiske glasrejse til Tjekkiet med Ebeltoft Glasmuseums Venner, der havde arrangeret rejsen i forbindelse med det Internationale Glas Symposium (IGS) fra 1-4 oktober 2015, hvor der var deltagelse af kunstnere og glaspustere fra 24 lande, heraf 1 fra Danmark.

Torben har taget ca. 2500 billeder på turen – han fik kælenavnet fotografen – heraf var 1000 til 1200 kun med glas, så vi satte os godt til rette og lod de ca. 250 billeder, der var blevet udvalgt, glide forbi os mens Torben fortalte.

Deres guide, Pavla Rossini, der vidste alt om tjekkisk studieglas var meget engageret og velforberedt, hun kunne også åbne nogle døre som normalt var lukket for offentligheden bl.a i Folkets Hus, en meget smuk bygning i rent Art Nouveau, hvor der blev vist rundt i alle rum.

Glasgalleri Meridian

Galleri Meridian, der ligger ved den jødiske kirkegård i Prag, så vi enkelte billeder - taget i smug- af de store og meget flotte samt dyre studieglas, da det var forbudt at fotografere på grund af frygt for kopiering.

Studieglas/kunstglas er ofte meget store, de bliver støbt i store forme ved at glaspulver opvarmes over lang tid, ofte i måneder til en homogen masse, afkølingen tager ofte lige så lang tid på grund af spændinger i glasset . Da Iderigdommen er stor, arbejdes herefter på flere fronter, nogle med slibning af glasset, andet bliver groft tilhugget.

Slottet Pardubice

På renæssanceslottet Parubice, der ligger i det østlige Tjekkiet, var der en udstilling af 60-70 nutlevende kunstnere bl.a. Vladimir Klein. En stor glasskulptur kaldet Betlehem, ca. 2,5 meter høj og med glasmasse på 3 tons af J Rybak, gjorde et stort indtryk.

Der var også en fin udstilling af gamle glas produceret på Tjekkiske glasværker gennem de sidste 3-400 år, store pokaler op til 1 meters højde og med de fineste slibninger. Rigtig mange 1700 tals emaljebemalet glas og især opalineglassene var meget smukke.

især opalineglassene var meget smukke.

Glascener i Sazava

I det nyåbnede glascener i Sazava, var der en meget fin udstilling af glasobjekter, fremstillet af kunstnere fra tidligere symposier, desuden kunne ses glas fra dette års symposium, samt købes glasting mm fra glaspustere, der havde lejet sig ind og her blevet der taget godt fra lageret, Torben viste os 5 meget store og smukke krus, han havde købt

Libensky-Brychtova museet

Smukt placeret langs floden i det nordlige Tjekkiet ligger Libensky-Brychtova Museet .

Stanislav Libensky uddannet kunstmaler og billedhugger

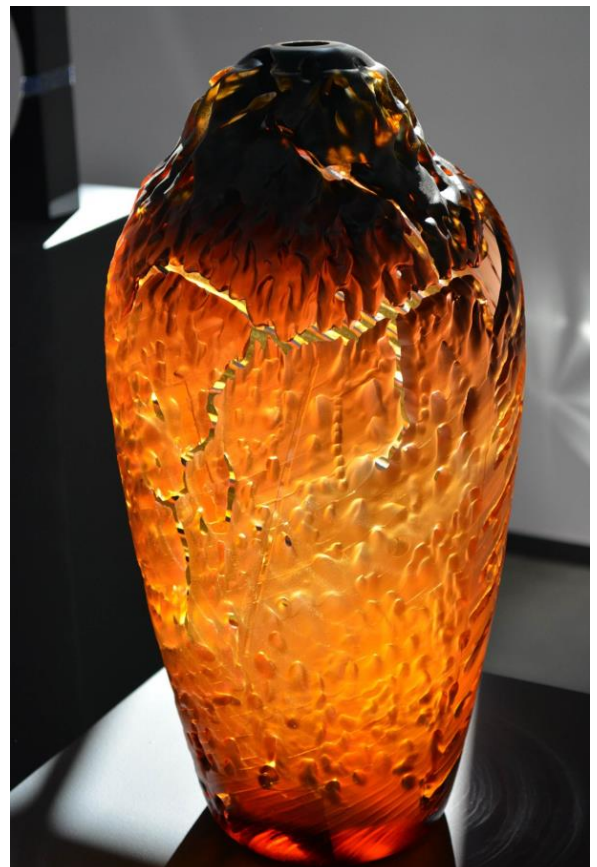
Jaroslava Brychtova dannede par privat, sammen fremstillede de meget store støbte glasværker, hvor der ofte er arbejdet med

lysets brydning. Deres kunst ses ofte i bybilledet, bl.a. domkirken i Prag.

Ivan Novotnys værksted

Ivan Novotnys galleri ligger overfor museet i et gammelt industrihus, her er fine støbte glasarbejder af tjekkiske kunstnere, alt er til salg fra 1000 Euro for de små ting til over 50.000 Euro for de større- Torben forelskede sig i en grøn abeskål til 9000 Euro.

Lhotsky værksted

På Zdenek Lhotsky værksted er stedet hvor dronning Margrethe's kiste, tegnet af Bjørn Nørgaard bliver støbt. Det er en glassarkofag, der bliver støbt i 6 dele, det tager 4 måneder at varme glaspulveret op og 6 – 8 måneder at køle det ned. Glasdelen vejer ialt 6 tons og skal bæres af 3 søjler bestående af grønlandsk marmor, færøsk basalt og granit fra Bornholm. Glaskisten skal være færdig i 2017 og koster 29 millioner kr.

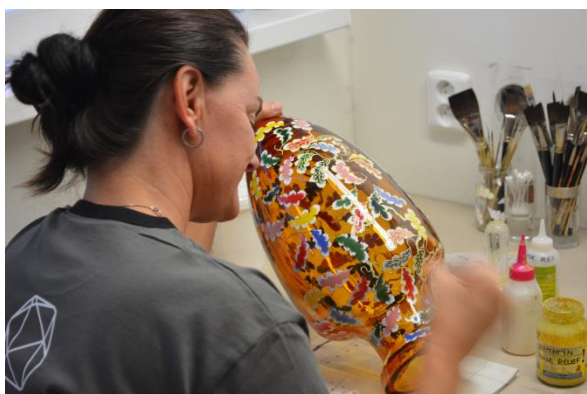
Preciosa glasværk

Precioza Glasværk er et stort værksted, der især fremstiller lysekroner, både meget moderne belysning samt store prisme-kroner, der fremstilles som i 1700 tallet, dvs alt laves i hånden, der blæses, slibes, poleres og ætzes, på Torbens billeder så det nærmest lidt samlebåndsagtigt ud, men flotte og overdådige blev prisme-kronerne.

Kollektiv Ateliers

Hos Kollektiv Ateliers, arbejdes der med kolde teknikker, dvs at det er glasplader der bliver sat sammen, men der modtages også glas fra andre værker, som så dekoreres med emaljering samt slibninger.

Hos Ajeto Novy Bor er der 3 store ovne i gang og der bliver blæst glas af mange deltager fra symposiet, desuden er der et museum med flotte og meget forskellige glasarbejder fra tidligere afholdte symposier.

På mange af glasværkstederne i Novy Bor, hvor symposiet foregår, er der fint samarbejde mellem glaskunstnerne, der har ideerne og glaspusterne, der har hånddelaget, et af højdepunkterne var da glasdesigneren Maraoni og glaspusteren Jiri Pacinek mødtes i sidstnævntes værksted ifølge guiden Pavla.

Ajeto i Lindana glasværk >

< Jiri Pacinek glasværksted

Ajeto Novy Bor glaspusteri >

Vladimir Klein

I en lille kirke i udkanten af Novy Bor havde Vladimir Klein en udstilling af store støbte glasobjekter - dog var alteret permanent – en hyggelig fyr, der inviterede på chokolade og rødvin.

Sklarske Museum

På Sklarske Museum hvor 5-600 mennesker var forsamlet, blev alle værkerne fra symposiet afsløret, der var mange forskellige emner af svingende kvalitet.

På 1 sal var der en udstilling af 1700 tals glas og pokaler med flotte slibninger, dette nød Torben og han havde næsten det hele for sig selv.

Tak til Torben for et godt, lærerigt og underholdende foredrag, det var spændende at se dine fine billeder af de flotte studieglas.

Til sidst så vi på glas - nye som ældre - fra Böhmen som medlemmerne havde medbragt og snakken gik lystigt, det har været en hyggelig og lærerig aften

Der kan læses om Torbens fantastiske glasrejse til Tjekkiet i Glasnyt nr. 64

Referent : Ulla Boas Christensen

Referat fra Onsdag den 16. marts 2016

"Fascineret af FLASKER"

Poul Lyng fra Ringkøbing
Fortæller og viser
flasker fra sin store samling,
samt hvor langt han er kommet
med "FLASKEBOGEN"

Poul Lyng fortæller, og viser af sin store flaskesamling, og fortæller om arbejdet med at skrive en ny bog om danske mundblæste flasker.

Han starter med at åbne flaske med ukendt indhold fra genbrug, hvor vi skal prøve at få indholdet ud.

Men det lykkes ikke trods mange ihærdige forsøg.

Schlüters flaskebog fra 1984, og egen bog undervejs er udgangspunkt for foredraget.

Først vises gamle flasker fra 16 - 1700 tallet gravet op og så limet sammen.

De stammer fra Regensen lige overfor Rundetårn.

Poul er meget engageret i sine flasker, og det at støve rundt for at samle dem. Fortæller en god historie om en af de gamle flasker han har købt.

Poul fremviser en flaskeform og fortæller hvordan en flaske bliver blæst på en halvautomat.

Vi kan ikke med sikkerhed vide, hvor flasker er lavet, da formene tit blev lånt ud til de andre glasværker.

Jernforme - træforme - lerforme blev brugt og de fleste flasker er lavet i form.

Figurflasker:

Vi ser tegninger af flasker fra Tyskland.

Snakker om bestemmelsen ved brugen af flasker til øl og sodavand og andre ting.

Målet fra pot til liter ændredes i 1907, men det gjorde flaskerne jo ikke, og forskellen er også så lille, at det ikke betød så meget.

Der findes flasker med "spejl" på op til 4 sider.

Viser forskellige flasker, som svarer til indholdet som han fortæller om.

Der kan være stor forskel på de enkelte flasker, både i forhold til størrelse og indhold, og også på farverne af flaskerne.

Den bog som Poul er igang med at skrive, bliver kun om mundblæste flasker.

Gamle flasker:

Hamrede bouteiller fra 1800 tallet vises, mange flotte og forskellige glasformer.

Flasker contra bouteiller hvad er forskellen?

Fortæller om glasværk i Hasle på Bornholm som lavede flasker til Heering.

Har selv en flaske rødbrun, som han har købt på Bornholm, og som måske stammer derfra.

Derefter flasker som nemmere kan stedfæstes.

Ølflasker kegleformet som er uden anhæftning i bund giver besparelser i arbejdsgangen.

"godt lakked til" stammer fra ølflasker med prop der så blev dyppet i lak for at blive helt tætte.

Poul snakker om champagneflasker/bouteiller disse må reelt kun laves i Frankrig.

Bouteiller kan være andet end runde.

Flasker med indvendigt gevind er lavet til sodavand til fabrikken Sct. Ansgar 1915 - 1917 i Nordsjælland.

Disse flasker med gevind er ellers fra England.

(se efterfølgende artikel af Poul Lyng om fabrikken Sct. Ansgar)

De første danske flasker er lavet på Holmegård 1825.

Fra omkring 1850 er flasker mere ens overalt i verden, fordi flaskeglasmagere rejste meget rundt, og derfor mere ensartet i udtrykket.

Vi importerede vores vin på fade, og så blev det puttet på flasker af vinhandlerne.

Der var øl fra Tyskland bayersk øl og ale fra England og så var der flasker der passede til.

Whiskyflasker af mange typer. Buttede flasker til maltøl og porter.

Man startede med etiketter fra 1870 - 1880. først og fremmest

Der er ølflasker fra hospitaler hvor de selv tappede øllet på egne flasker og med navn fra 1901.

Finder flasker alle vegne også købt fra dykkere og på EBAY.

Været ude og lede og dykke efter flasker i Dansk Vestindien.

Snakker om flasker fundet på Krim halvøen og i Australien.

Sibylles livsvækker for eksempel kendes vidt ude i verden.

Der er en lang historie om denne eliksir.

Producenten var god til at reklamere og blev rig på denne eliksir.

Den nye bogs komme er lidt uklart lige nu. Havde håbet at udkomme med den i 2014. men der har været flere grunde til at det ikke er gået sådan.

Derefter er tiden desværre gået.

Poul bestemmer lidt de medbragte medlemmers flasker.

Derefter tak til Poul Lyng for et godt og indholdsrigt foredrag om danske først og fremmest mundblæste flasker.

Referent Torben Kronow.

Et udsnit af flasker som medlemmerne havde med

Så kom det ud! Brevet i FLASKEPOSTEN

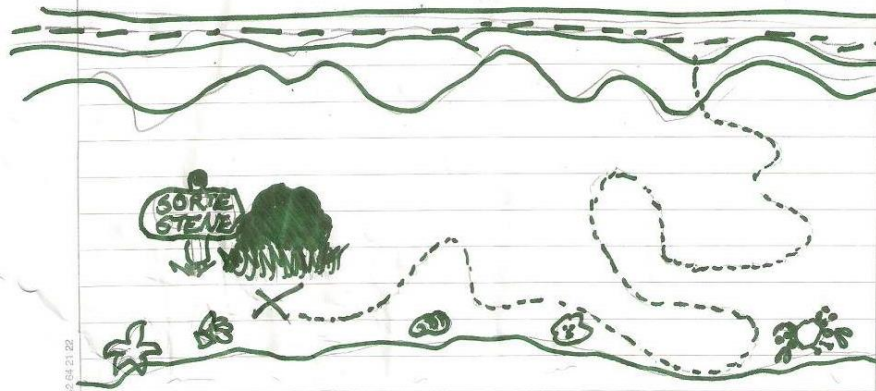

S.O.S.

Hej du, som finder denne flaskepost.
Vi er strandet på en øde Klit, men
heldigvis har vi nok af proviant
Vi har ikke selv kunnet finde tingen/de
som den gamle forpasser Solomali
Samisonio, gravede ned et mystisk
sted. Vi har tydet at det er lige
hvor solen går ned, men derfra
kan vi ikke komme videre!
videre →

SKATTEKORT Nissum

Strækning 204 ud for Sdr. Fjord
Danmark's vestkyst

Så nu har den som finder
flaskeposten **ansvaret!**
for at finde den/de mystiske
nedgravede ting!

Men der viler en forban-
delse over ~~over~~ det!

Lidt information om Mineralvandsfabrikken Sct. Ansgar.

Flasken (uden prop) er ca. 20,5 cm. høj og har en bund-diameter på knapt 6 cm.

Egentlig ville jeg have henvist til artiklen i dette link til hjemmesiden

“Danske flasker”: <http://www.danske-flasker.dk/ansgar.htm>

(“Skrevet d.11/11-98” som der står under artiklen) – men da jeg tænkte mig lidt om, så genkendte jeg ordlyden fra en artikel, som Flemming Birck Pedersen har skrevet i ”Samlerringen” (nr. 31, december 1998, s. 22 – 25): ”Sct. Ansgars og Skores kilder i Nærum”.

Størstedelen (næsten det hele) i disse 2 artikler er direkte afskrift fra Gunnar Sandfelds bog, “Søllerød som det var engang” (VII Samling – “Langs Mølleåen”) fra 1980. – Ingen af de 2 “forfattere” opgiver kilden til deres artikler!

Det vil jeg så gøre med hensyn til de 3 vedhæftninger af tekster, som altså er fra “Søllerød som det var engang” (VII Samling – “Langs Mølleåen”). Forfatter: Gunnar Sandfeld. (ÆRES DEN, SOM ÆRES BØR!) Udgivet af Historisk-topografisk Selskan for Søllerød Kommune 1980.

Den vedhæftede annonce (som omtales i artiklen) er fra Søllerød-Vejviseren 1915. Den har jeg lige fået tilsendt idag (den jeg havde, var meget utydelig).

GOD FORNØJELSE!

I Søllerød-Vejviseren for 1915 finder man følgende annonce fra Herbert Christensen: »*Mineralvandsfabrikken Sct. Ansgar* leverer fra de fortrinlige Ansgar og Skaare Kilder ved Nærum prima Apollinaris og Sodavand, Citron- og Hindbærlimonade, fremstillet daglig af krystalklart, frisk rindende Kildevand«. Hvad der iøvrigt har kunnet fremskaffes af oplysninger vedrørende dette i vore dage lidet kendte industriforetagende, skyldes – foruden Chr. Villadsen – hovedsagelig grosserer *Kai Schmidt* (f. 1905), der har boet i »Kuskehuset« ved Nymølle siden 1907. Han fortæller: »Flaskerne havde sorte skruepropper, som skulle høre til flasken hele tiden – i modsætning til de sodavand'er, vi var vant til, hvor en korkprop var surret fast med ståltråd, der skulle løsnes mere og mere, indtil proppen tilsidst sprang af med et knald, som kunne det have været champagne. Disse flasker var folk meget interesseret i, fordi skruepropperne var gode, når madammerne skulle bruge flasker til saft. – Der blev gang i drikkeriet for os drenge, når vi aflagde besøg på fabrikken. Man kunne drikke sig fuld formedelst 5 øre pr. flaske – især i hindbærlimonade. Af og til lød der et knald; det var når en flaske sprang, fordi den ikke kunne holde til kulsyretrykket«. I samme retning gik Chr. Villadsens erindringer. Han

112 *Det eneste tilgængelige billede af mineralvandsfabrikken »St. Ansgar« er ovenstående fotografiske gengivelse af Ella Thalbitzers maleri fra 1916. Men det er næsten utænkeligt, at der ikke skulle have eksisteret direkte fotografier. Sådanne ville i hvert fald have været at foretrække her. De kunne nok have givet os et lidt mere respektindgydende indtryk af virksomheden. I maleriets forgrund ses Skårekildes vand løbe over stien.*

havde endnu nogle af »disse tykke grønne mineralvandsflasker med skrueprop«, sagde han. Hvor er de henne nu? De burde jo være havnet på Søllerød Museum.

En skønne dag i foråret 1915 forsvandt mineralvandskusken sporløst med alle de penge, han havde på sig efter aflevering af en større ladning på fabrikkens hovedoplags- og ud-salgssted i Nyhavn i København. Den affære vakte naturligvis stor opsigt på egnen. Men endnu større opsigt vakte den makabre afslutning på tragedien flere år senere. Søllerød Tidende beretter herom 14/6 1919: »Grundlovsdagen var nogle drenge gået ind i granskoven ved Ørholm, og midt inde i skoven ville de søge efter kragereder i træerne. Det var et uhyggeligt fund, de gjorde i stedet, thi højt oppe i et stort grantræ hang skelettet af et menneske. Politiet blev tilkaldt, og da man fik resterne ned, -viste det sig at være resten af

kusk N. N. fra mineralvandsfabrikken St. Ansgar, som har været efterlyst siden 1915, da han forsvandt fra sit hjem. Han har valgt et sted, hvor han kunne være sikker på ikke at blive forstyrret; der kommer sjældent mennesker på det sted, men det er mere mærkeligt, at skovarbejderne ikke har set liget, som har hængt der i knap 4 år«.

Kun et par år holdt Herbert Christensen mineralvandsfabrikken gående, og et forsøg derefter med en *champagnefabrik* måtte endnu hurtigere opgives. Den ret primitive fabriksbygning (jvf. maleriet fig. 112) gik hurtigt i forfald, og snart var kun fundamenterne tilbage. De var synlige endnu i 1930'erne, og man kunne da også rundt omkring på stedet finde flasker og flaskeskår. Men idag er forlængst ethvert spor udslettet.

Mineralvandsfabriken St. Ansgar

leverer fra de fortrinlige St. Ansgar og Skaare Kilder ved Nærum

prima Apollinaris og Sodavand,
Citron- og Hindbær-Limonade,

fremstillet daglig af krystalklart, frisk rindende Kildevand.

Hovedoplæg og Udsalg: **Nyhavn Nr. 9.**
Telf. Central 1735.

og fra

Fabriken i Nærum, Telf. Nærum 77.

Forlang det hos Deres Handlende og paa Restaurationerne.

Bedste hilsner
Poul Lyng

Glashistorisk Selskab Aalborg*1976 tilbyder som bekendt medlemmer hjælp til bestemmelse af glasobjekter af en hvert art.

Her er et eksempel:

Hej

Jeg har fået erhvervet mig en stor glasbeholder, uden reelt at vide hvad den er til. Den har form som en parfumeflacon men er næsten 70 cm. høj og har en dobbeltprop, dvs. proppen består af 2 dele og har et kammer i den nederste del.

Jeg håber at I kan og vil være behjælpelige med dens oprindelige funktion og evt land.

Kristian Harsted-Simonsen

SVAR: Anvendes til brug på Apoteker

Den udsmykkede form viser, at der ikke er tale om et laboratorieglass. Altså må der være tale om en form for "standglas", altså opbevarings- beholder, sikkert anvendt til opbevaring og udstilling i apotekets officin. Det var almindeeligt at man i officinet, som er den del af apoteket hvor publikum har adgang, opbevarede lægemidler og andre varer i kostbare og dekorative beholdere, der på den måde tjente som prydd og reklame for apoteket.

iflg. et katalog fra Frankrig: BOBIN Frères, PARIS fra ca.1905
 [Pharmacie, Chimie, Droguerie, Parfumerie] Installations de Pharmacies
 FLACONS A PIED, AVEC BOUCHON – FLACON

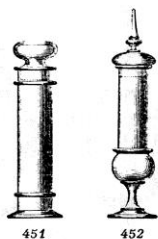
455

72

INSTALLATIONS DE PHARMACIES

CONSERVES A VANILLE, bouchées

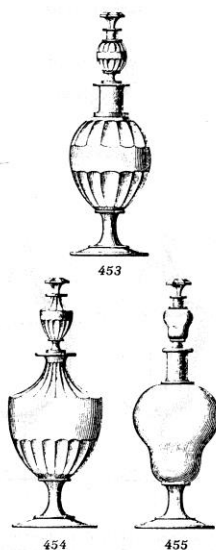
Sans pied, bouchon oignon (fig. 451).
 A pied, bouchon à flèche taillée (fig. 452).

Sans pied (fig. 451)		A pied (fig. 452)	
Hauteur totale	La pièce	Hauteur totale	La pièce
250	3. »	350	7. »
280	3.25	380	8. »
300	3.75	435	9. »
325	4.25	500	11. »
350	5.50		

FLACONS A PIED, AVEC BOUCHON-FLACON

unis et taillés

Forme œuf (fig. 453).
 Forme urne (fig. 454).
 Forme gourde (fig. 455).

Hauteur sans le bouchon	Hauteur totale	La pièce	
		unis	taillés
200	285	7. »	9. »
225	320	8. »	10. »
250	350	8.50	11. »
275	390	9.50	13. »
300	420	11. »	15. »
325	460	13. »	17. »
350	490	15. »	19. »
375	525	18. »	22. »
400	565	22. »	28. »
425	595	25. »	32. »
450	625	30. »	40. »
475	650	35. »	50. »

Les Bouchons demandés seuls seront comptés le tiers de la valeur des flacons de grandeur correspondante. Ces bouchons sont livrés sans garantie.

BOBIN FRÈRES, 22, Rue de Tanger — PARIS.

Glashistorisk Selskab Aalborg*1976 nye mødested

Vejgård bibliotek, Hadsundvej 35, Aalborg

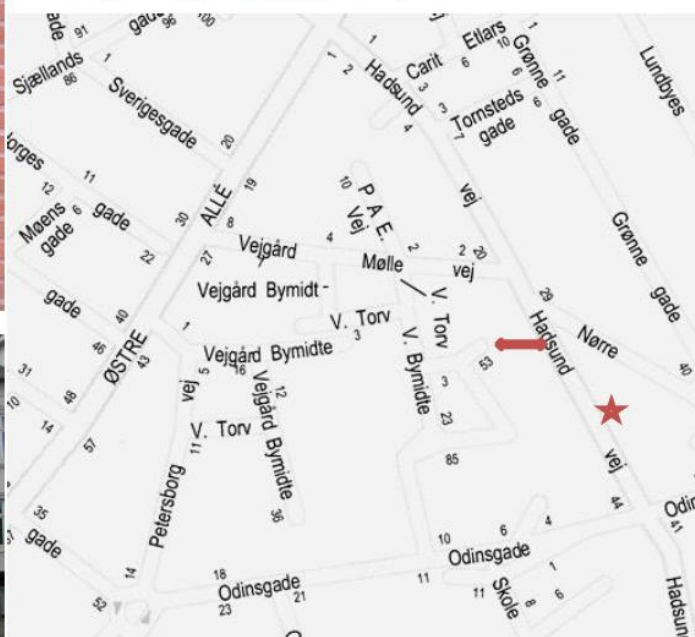

ind/oggang til Mødelokalerne på 1' sal.

Indgang til elevatoren=>

Det er OK med P.pladser foran og bagved bygningen efter kl. 18:00 samt langs Hadsundvejs P base eller på Vejgård Bymidte P. pladser

Mellem nr. 28 og 26 Hadsundvej er der en Passage fra P pladsen Vejløvej Bymidte til Hadsundvej.

Østre Alle => Vejløvej => Vejløvej Bymidte => indkørsel til P. pladsen Vejløvej Bymidte

Vel mødt på Hadsundvej 35, 1' sal, Vejgård/Aalborg
Glashistorisk Selskab Aalborg*1976

★ Vores nye mødested.